

۹-۴۴۱۴۴-۱۸۶۴۴
شماره ثبت ۲۰۴۴۳۰۷
تاریخ صدور: ۲۰/۴/۹۸
بسم الله الرحمن الرحيم

میزان الألحان

مقام‌های قرآنی و نواهای ایرانی

تألیف
سید حمید ابطحی

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران جنوب

تهران، ۱۳۹۸

سرشناسه: ابطحی، سیدحمید، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور: میزان الألحان: مقام‌های قرآنی و نواهای ایرانی / تألیف سیدحمید ابطحی.
مشخصات نشر: تهران: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری: ۱۷۶ ص. : جدول.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۵۸۲۴-۳
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
یادداشت: کتابنامه.

موضوع: قرآن -- ترتیل؛ Qur'anic recitations
شناسه افزوده: دانشگاه آزاد اسلامی. واحد تهران جنوب
رده‌بندی کنگره: BPA۰/۸۷
رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵۱
شماره کتاب‌شناسی ملی: ۲۸۶۶۲۹۰

میزان الألحان (مقام‌های قرآنی و نواهای ایرانی)

تألیف سیدحمید ابطحی
ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی- واحد تهران جنوب
رئیس انتشارات: فرشته حاجی‌زاده
طراح جلد: فاطمه فیروزی
حروف‌چینی و صفحه‌آرایی: شرکت حروف‌چینی همراهان واژه
چاپ اول: ۱۳۹۸
تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سازمان چاپ دانشگاه آزاد اسلامی
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۵۸۲۴-۳
قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

نشانی فروشگاه کتاب: خیابان انقلاب، میدان امام حسین (ع)، ابتدای خیابان دماوند، جنب بیمارستان بوعلی،
مجتمع دانشگاهی ولی‌عصر (عج)، تلفن: ۳۳۷۸۳۳۸۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

"ن والقلم و ما یسطرون"

سخن ناشر

بی تردید، تعالی علمی و فرهنگی کشور، بازتاب میزان تفکری است که فرهیختگان در مقام عمل به منصه ظهور می‌یابند. در این بین، مهم‌تر و حساس‌تر از همه، رسالت عالمان و علم‌جویان است. این رسالت، همان‌گونه که در جهت پرورش استعدادهای فردی، با قرائت و مطالعه انجام می‌گیرد، برای پیشبرد اهداف اجتماعی و علمی فرهنگی، با کتابت و مباحثه نیز محقق می‌شود.

از این‌رو، یکی از مأموریت‌های مهم مراکز فرهنگی در کنار تعلیم و تربیت، نشر آثار علمی است. معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران جنوب، برای ارتقای سطح علمی دانشجویان و تنویر افکار دانش‌پژوهان، به چاپ کتاب «میز: الألحان (مقام‌های قرآنی و نواهای ایرانی)» اقدام کرده است؛ با این امید که با استمرار فعالیت‌ها، آثار ارزشمندی بتواند گامی در راه رشد و بالندگی فرهنگی بردارد.

در این کتاب سعی شده است برای نخستین بار، ضمن تبیین تجوید استدلالی در قرآن کریم، با تعریف مشخصه‌ها و فیزیولوژی اصوات، به شناخت و تطبیق مقام و گوشه‌های نغمات موسیقی عربی و ایرانی پرداخته و براساس اوزان و الحان مشترک، راهی برای رسیدن به آواهای خوش ملکوتی و معنوی در تلاوت آیات قرآنی و ابیات عرفانی گشوده شود؛ چنان که در صمیم و نه افزار کتاب به اجرای عملی این نغمات پرداخته شده است. فلذا به‌نظر می‌رسد که این اثر برای دانشجویان فعال، دانش‌پژوهان، کارشناسی ارشد و دکتری در رشته‌های علوم قرآنی، هنر و موسیقی و حتی دانشجویان فنی و مهندسی به حساب می‌آید. مباحث ریاضی و لگاریتمی در فیزیولوژی صوت و گام‌های موسیقایی مفید و کاربردی است.

پیش از هر چیز، شایسته است از عنایات ریاست محترم دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران جنوب، استادان ارجمند و نیز از دست‌اندرکاران ویرایش، حروفچینی و چاپ کتاب، تقدیر و تشکر به‌عمل آید. از صاحب‌نظران گرامی خواهشمند است با ارائه پیشنهادهای خود، در جهت اصلاح نواقص احتمالی این کتاب و تهیه مطالب مناسب متون درسی دانشگاهی، انتشارات این واحد را یاری کنند. امید است این اثر علمی مورد استفاده استادان و دانش‌پژوهان قرار گیرد.

و من الله التوفیق و علیه التکلان

دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران جنوب

فهرست مطالب

۷.....	پیشگفتار.....
۱۹.....	سرآغاز.....
۲۵.....	مدخل.....
۶۹.....	فصل اول: علّ تجوید.....
۲۹.....	مقدمه.....
۳۱.....	حروف تهجی.....
۳۱.....	مخارج حروف تهجی.....
۳۴.....	صفات حروف تهجی.....
۳۸.....	احکام حروف تهجی.....
۴۴.....	وقف و موارد آن.....
۱۴۹.....	فصل دوم: صوت و لمن.....
۴۹.....	مقدمه.....
۴۹.....	الف- صوت.....
۴۹.....	فیزیولوژی صوت.....
۵۱.....	تشریح دستگاه صوتی.....
۵۹.....	تشریح دستگاه شنوایی.....
۶۱.....	فیزیولوژی دستگاه شنوایی.....
۶۳.....	مشخصه‌های تشکیل دهنده صوت (ارتفاع صوت).....
۶۵.....	پرورش صوت.....
۶۸.....	اصول کلی در پرورش صوت.....
۶۹.....	ب- لحن.....
۷۱.....	درآمدی بر نغمات عرب.....
۷۶.....	مقامات قرآنی.....
۸۶.....	فصل سوم: معرفی موسیقی ایرانی.....
۸۶.....	مقدمه.....
۸۷.....	دستگاه‌ها و نغمات ایرانی.....

تجوید و تلاوت قرآن کریم همچون جناب استاد حاج علی اکبر حنیفی و جناب استاد حاج محمد بنیادی که با تقریظ ارزشمندشان این وجیزه ناقابل را مزین کرده‌اند، کمال تشکر و را به‌جا آورم. همچنین از استاد عزیز و گرامی خود جناب استاد حاج رضا دزفولی که علاوه بر مقدمه با صوت زیبای خویش بر غنای این مجموعه افزوده‌اند، کمال سپاس را داشتم. باشم و از خداوند متعال به‌خاطر تعلیمات و راهنمایی‌ها و شفقت و مرحمتی که در راه اعتلا و عظمت قرآن کریم بر اینجانب کرده‌اند، سلامت و سعادت ایشان را خواستار بوده باشم. نیز از استادان استاد مجید کیانی که از استوانه‌های موسیقی ردیف ایرانی چه در حوزه نظری و چه در میدان عمل هستند و با راهنمایی‌های علمی و عملی خویش همواره به این حقیر لطف و عنایت کرده‌اند، همچنین استاد محترم قرآن، جناب آقای دکتر جواد مسگری که در این راه استادانه و شوق اینجانب بوده و منابع جدیدی را به بنده معرفی کرده‌اند، امتنان خود را اعلام می‌دارم.

درضمن وظیفه خود می‌دانم از کوشش‌ها و زحمات بی‌شائبه و دلسوزانه جناب آقای مهندس سیدمصطفی هاشمی طباطبائی و رامسای‌های عزیزم آقای سیدباقر ابطحی تشکر خود را صمیمانه ابراز دارم و از خداوند متعال برای ایشان و همه استادان و عزیزانی که برای خلق این مجموعه یاری رسانده‌اند، سلامتی و ترقی روزافزون و جزای خیر را مسئلت کنم.

فجرم الله ببارک و تعالی احسن الجزاء.